

Araştırma Makalesi/ Research Article

Pediatric Nursing Students Narrative Written Therapeutic Stories for Hospitalization Children

Pediatric Nursing Students Narrative Written Therapeutic Stories for Hospitalization Children

Emel Demir¹ Özcan Kutlu²

¹ Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Hatay, TÜRKİYE

² Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Sakarya, TÜRKİYE

Geliş tarihi/ Date of receipt: 25/06/2021

Kabul tarihi/ Date of acceptance: 27/12/2021

© Ordu University Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Turkey, Published online: 11/09/2022

ÖZ

Amaç: Bu araştırmanın amacı, pediatri dersi alan hemşirelik öğrencileri ile pediatri kliniğinde, öğrencilerin bakım verdikleri çocukların hastalığı ve yaşını dikkate alarak, öğrencilerin terapötik öykü geliştirmesini sağlamaktır.

Yöntem: Araştırmada nitel araştırma tekniklerinden, anlatı yaklaşımı kullanılmıştır ve terapötik öyküler geliştirilmiştir. Araştırma araştırmaya katılmayı kabul eden 2018-2019 öğretim yılı 58 pediatri hemşireliği dersi alan hemşirelik öğrencisi ile yapılmıştır. Hikayelerin analizi, iki uzman tarafından tematik analiz, içerik analizi ile değerlendirilmiştir. Öykülere ait tema ve alt boyutlar oluşturulmuştur. Araştırmanın etik kurul izni alınmıştır.

Bulgular: Araştırma veri analizinde tema ve temalara ait alt boyutlar oluşmuştur. Temalar 7 başlık altında toplanabilir: A) Öyküye Başlama, B) Karakter Çeşitlenmesi, C) Öykü Mekanları, D) Hastalıklar, E) Hastalığa Ait Belirtiler, F) Hastalığın Tedavisi, G) Öyküde İşlenen Duygular. Terapötik öykülerin çocuğun hastalığı ile uyumlu olma oranı % 48.2, yaşı ile uyumlu olma oranı % 78.3 ve hemşirelik bakımı içermesi oranı % 18.9 olarak bulunmuştur.

Sonuç: Pediatri hemşireliği alanında özgün 58 terapötik öykü oluşmuştur. Hemşirelik öğrencilerinin oluşturduğu bu öyküler; hastalık, belirtiler, bakım ve tedavi içermesi yönüyle alana yeni katkı sunmaktadır. Bu alanda çalışmaların artırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Terapötik, öykü tamamlama, pediatri hemşireliği öğrencileri, çocuk

ABSTRACT

Objective: The aim of this research is to enable nursing students taking pediatrics courses and students to develop therapeutic stories in the pediatric clinic, taking into account the disease and age of the children they care for.

Methods: In the research, one of the qualitative research techniques, the narrative approach was used and therapeutic stories were developed. The research was conducted with 58 nursing students who took a course in pediatric nursing in the 2018-2019 academic year, who agreed to participate in the research. The analysis of the stories was evaluated by two experts with thematic analysis and content analysis. Themes and sub-dimensions of the stories were created. Ethics committee approval was obtained for the study.

Results: In the research data analysis, themes and sub-dimensions of the themes were formed. Themes can be grouped under 7 headings: A) Beginning of the Story, B) Character Variation, C) Story Locations, D) Diseases, E) Symptoms of the Disease, F) Treatment of the Disease, G) Emotions Processed in the Story. The rate of therapeutic histories being compatible with the child's disease was 48.2%, the rate of being compatible with age was 78.3%, and the rate of including nursing care was 18.9%.

Conclusion: There were 58 unique therapeutic stories in the field of pediatric nursing. These stories created by nursing students; It offers a new contribution to the field in terms of disease, symptoms, care and treatment. It is recommended to increase studies in this area.

Keywords: Therapeutic, story completion, pediatric nursing students, pediatric

ORCID IDs of the authors: ED: 0000-0002-4884-8989; ÖK: 0000-0002-5460-6628

Sorumlu yazar/Corresponding author: Emel Demir

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Hatay, TÜRKİYE

*Bu makale 6.Uluslararası 17. Ulusal Hemşirelik Kongresi'nde 2019 yılında sözel bildiri olarak sunulmuştur.

e-posta/e-mail: emeldemir@mku.edu.tr

Atıf/Citation: Demir E, A. Kutlu Ö. (2022). Pediatri hemşireliği dersi alan öğrenciler ile pediatri kliniklerinde yatan çocuklar için terapötik öykü geliştirme. Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi, 5(2), 216-222. DOI: 10.38108/ouhcd.957642

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Giriş

Hemşirelik eğitiminde öykü yazımı yönteminin kullanılması hem yazan hem de okuyanlar için hemşirelik uygulamalarının anlaşılması için iyi bir yöntemdir (Casey ve ark., 2016; Saint-Louis ve Bourjolly, 2018; Wolf, 2008). Bu öykülerde hastalar, refakatçiler, hastalık/acıya yönelik deneyimler, hemşirelik bakım uygulamaları kadar günlük rutinler de yer almaktadır (Wolf 2008). Uluslararası sağlık bakım platformunda değerlendirildiğinde, hastalık ve bakıma yönelik bu öykülerin, görev değişimlerinde, koridorlarda, hasta odalarında sıkça paylaşıldığı bilinmektedir (Casey ve ark., 2016).

Öykü yazarken kullanılan anlatısal düşünme tarzı, yaşam deneyimlerinin zamansal ve mantıksal dizilerle öyküye dönüştürülmesine, yaşam olaylarını düzenleme ve anlamaya yardımcı olmaktadır. Hastaya ait yazılı ya da sözlü veriler, öyküyü oluşturan kişi tarafından hiyerarşik bir süreçte verilerek, bakım uygulamaları, tanı ve tedavi süreçlerine ilişkin bilgiler verilebilir (Carson ve ark., 2017; Casey ve ark., 2016; Wolf, 2008). Hemşirelik araştırmalarında anlatı yaklaşımı, hastalık ve travma deneyimlerinin yeniden yapılandırılmasını da sağlar (Carson ve ark., 2017; Casey ve ark., 2016). Klinik uygulamalar ve hasta verileriyle oluşturulan öyküler, klinik deneyimler kadar, hemşirelik öğrencilerinin hastalık ve bakım ile bilgilerini daha iyi özümsemesini de sağlayabilir. Uygulamalı bir eğitim olarak hemşirelik mesleği için öykü yazma, duygu oluşturulmasına, varolan ve potansiyel gücün yarara dönüştürülmesine yardımcı olur. Ayrıca öyküler, hemşirelerin kendi deneyimlerini yazarken yorumlamasını, okuyucular tarafından hemşirelik yaşamının daha iyi anlaşılmasını sağlar (Casey ve ark., 2016; Lewis, 2018; Petty, 2017).

Literatürde daha çok yetişkinlerin hastalıklarının içeren öykü yazımı araştırmaları bulunmakta, pediatri hemşireliği alanında sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır (Petty, 2017). Hemşirelik öğrencileri de pediatri hemşireliği dersi kapsamında “çocuk sağlığı, çocukların büyüme ve gelişmesi ile aldıkları” eğitim ve bilgilerle, pediatri klinikleri gibi yeni bir alanda uygulamaya başladıklarında, farklı ve öğrenme için çok sayıda fırsat sunan özel bir alana girmiş olurlar. Hastanede yatan çocuklar tanı ve tedavi sürecince hastanede uzun zaman geçirmekte, çocuk ve çocuğun ebeveynleri, kardeşleri bu süreçten etkilenerek, çoğu olumsuz ve travmatik yaşam deneyimi kazanmaktadır (Darcy, 2019; Saint-Louis ve Bourjolly, 2018). Kanser tedavisi alan çocuğun bakımını içeren kliniklerde

yaşanan “ölüm olguları” nedeniyle bu tür klinikler stresli bir iş ortamı olarak karşımıza çıkar (Darcy, 2019; Saint-Louis ve Bourjolly, 2018). Yenidoğan kliniklerinden çıkacak öyküler, çok az hemşirelik öğrencisinin gözlem fırsatı bulduğu yenidoğan kliniklerinden dışarıya, diğer akran hemşire öğrenci grubunun eğitimine yeni bilgiler ve veriler sunar (Petty, 2017). Gelişimsel olarak stresli bir dönem olarak adolesan grubu ile çalışmak, onların öykülerini yazmak hemşirelik öğrencilerinin adolesanın stresle başatması, stres öyküsünü anlamasına olanak sağlayabilir (Lowe ve ark., 2019). Bu araştırmanın amacı; pediatri hemşireliği dersi alan hemşirelik öğrencilerinin, hastanede yatan çocukların büyüme ve gelişme verileri ve verdikleri bakımı göz önüne alarak, pediatrik bilgi ve uygulama bilgilerini pekiştirmek için, terapötik öyküler geliştirmektir.

Yöntem

Araştırmada, nitel araştırma tekniklerinden Anlatı yaklaşımı (narrative) kullanılmıştır. Araştırma 2018-2019 öğretim yılında, araştırmaya katılmayı kabul eden, pediatri hemşireliği dersi alan 58 öğrenci ile yapılmıştır. 3. sınıf hemşirelik öğrencilerine pediatri hemşireliği dersi haftada 6 saat teorik 12 saat uygulama olarak verilmektedir. Bu araştırma üniversite araştırma hastanesinin çocuk kliniklerinde (çocuk cerrahi kliniği ve çocuk kliniği) yapılmıştır. Araştırma hastanesi çocuk cerrahi kliniği (15 yatak), çocuk kliniği (20 yatak) olarak hizmet vermektedir. 58 öğrenci 2 grup şeklinde, rotasyonlu olarak klinik uygulama yapmıştır. Yıllık ortalama tam doluluk oranında çalışan klinik için, pediatri hemşireliği uygulamaları, her çocuk hasta için, pediatri dersi alan bir öğrenci bakımı şeklinde birebir olarak yapılmaktadır.

Verilerin toplanması ve analizi

Hemşirelik öğrencilerinden, bakım verdikleri hastanın yaşını ve hastalığını dikkate alarak öznel bir öykü oluşturmaları istenmiştir. Bu öyküler için 3 kaynak sunulmuştur:

- Hastalığa ait tıbbi doktor kayıtları, tetkik ve tedavi kayıtları ile klinik hemşirelerine ait gözlem notları, bakım uygulamaları form bilgileri
- Hemşirelik öğrencisinin bakım verdiği uygulama süreleri boyunca tuttuğu hastaya ait gözlem notları (Pediatri hemşireliği uygulaması veri formu, hemşirelik tanılarının yer aldığı bakım planı)
- Araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış öykü taslağı kullanılmıştır. Öykü taslağında: örnek öyküye başlama cümlesi verilmiş,

öyküde kullanılması gereken mekân, zaman, karakter ifadelerinin karşısı boş bırakılmıştır.

Uygulama günü bitiminde klinik sonu vaka toplantıları yapılmış, öğrenciler araştırmacılar tarafından öykü yazımı ve hasta kayıtlarının nasıl kullanılacağına dair soru-cevap olarak destek almıştır. Bakım verdikleri çocuğun hastalığı ve öyküde geçen hastalık uyumu, belirtiler konusunda paylaşımlar sağlanmış, hastalık ve bakımla uyumlu olmayan yazımlar konusunda düzeltme önerileri araştırmacılar tarafından geri bildirimde bulunulmuştur.

Uygulama sonrası öyküler teslim edilmiş ve analiz aşamasına geçilmiştir. Öyküler, Braun and Clarke (2006) tematik analizine göre araştırmacılar tarafından, tema ve içerik yönünden değerlendirilmiştir. Her iki araştırmacı tarafından, birbirinden bağımsız değerlendirilerek oluşturulan temalar daha sonra karşılaştırılmış ve alt boyutlar oluşturulmuştur.

Bulgular

Araştırmada özgün 58 terapötik öykü oluşturulmuştur. Terapötik öykülerin çocuğun hastalığı ile uyumlu olma oranı %48.2 ve hemşirelik bakımı içerme oranı %18.9 olarak bulunmuştur.

Terapötik öykülerin analizinde 7 tema ve bu temalara ait alt boyutlar oluşmuştur. Temalar 7 başlık altında toplanabilir: A) Öyküye Başlama, B) Karakter Çeşitlemesi, C) Öykü Mekanları, D) Hastalıklar, E) Hastalığa Ait Belirtiler, F) Tedavi ve Bakım Uygulamaları, G) Öyküde İşlenen Duygular (Tablo 1).

Terapötik öykülerden “Öyküye Başlama” temasında, bilinen öykü başlangıçları kullanıldığı gibi, farklı şekilde başlayan öykülerde bulunmaktadır. Başlangıç cümlelerinde geniş bir zaman dilimi ya da akut, travmatik süreci içeren günlük zaman dilimi de kullanılmıştır. Bu öykü başlangıçlarına örnekler: “Evvel zaman içinde kalbur saman içinde”, “Bir varmış bir yokmuş.” “Bir zamanlar ülkenin birinde...”, “Uzun zaman önce köyün birinde”, “Bir sabah Elif uyandıığında”.

Karakter çeşitlemesi temasında hayvan, insan, nesne, çizgi film karakterleri kullanılmıştır. İnsan karakterlerde öğretmen, doktor, dişçi, hemşire gibi meslekler, abi, kardeş, nine gibi aile üyeleri bulunmaktadır. Hayvan karakterlerde var olan hayvanlar ve hayal ürünü olan hayvan karakterler kullanılmıştır. Aşağıda karakter kullanımına yönelik örnekler verilmiştir:

“Küçük bir prenses ormanda kaybolmuş”

“Doktor panda köstebeğe...”

“...hemşire kaplanlar ve bir sürü daha hayvan yaşamış.”

“Sonra kral aslanın aklına uzun dil zürafa gelmiş.”

Öykü mekanları temasında hastane gibi gerçek mekanlar, kuzey kutbu, bataklık, mağara gibi hayal gücünü destekleyen mekanlarda kullanılmıştır. Karakterlere ait bazı örnekler:

“...sonrasında nereye gitmiş? Hastaneye gitmiş ve...”

“Kaf dağının ardında büyüğü bir orman varmış.”

“Bu hastane sihirli bir yermiş.”

“Pamuk şekerlerden yapılmış şehrin birinde...”

“Annesi onu kreşe götürmüş...”

Hastalıklar temasında hemşirelik öğrencileri bakım verdikleri çocuğun, hastalık bilgisini ya doğrudan öyküde kullanmıştır ya da dolaylı olarak belirtileri vermiş ve hastalığı ifade etmiştir. Hastalıklara ait bazı örnekler:

“Bu prensesin boğazı şişmiş.”

“Orak şekline dönüşen hücreler Selim'e acı veriyor ve onun dayanılmaz acı çekmesine sebep oluyormuş.”

“...çok abur cubur yemişsin bu yüzden bağırsaklarında bozulmuş.”

“Çünkü minik sincabın ayağı şişmiş”

“...koşarken bacağını kırmışsın küçük tavşancık demiş”

“... ciğerlerini üşüttüğünü yani bronşit olduğunu söylemiş”.

Hastalığa ait belirtiler temasında hastalıklara ait belirtiler karakterler üzerinden anlatılmıştır. Belirtiler kronolojik sıraya göre, neden sonuç ilişkisi içinde hikâye içinde kurgusal olarak yer almaktadır. Hastalıkların belirtilerine ait bazı örnekler:

“Kapan kaplumbağaya patisinin yandığını ve kaşındığını söylemiş.”

“Aslanın ateşi yükselmiş, karnı da ağrıyaya başlamış.”

“... tuvaletinin geldiğini fark etmeyip idrarını altına kaçırıyormuş.”

“Kedicik hapşurmaya başlamış.”

“...sonra ertesi gün defne daha da kötü hastalanmış, öksürmeye başlamış.”

“Ağzında bilyeyle oynarken birden yutuvermiş ve nefes almakta zorlanmış.”

Tablo 1. Terapötik öykülere ait tema ve alt boyutlar

Temalar	Alt boyutlar
Öyküye başlama	Bir varmış bir yokmuş. Bir küçük aslancık varmış. Yeşilliklerle dolu bir ormanda çok güzel bir aslan ailesi varmış. Zamanın birinde uzak diyarlarda bir orman varmış. Küçük bir prenses ormanda kaybolmuş ve korkmaya başlamış. Geçmiş zaman içinde genç bir aslan varmış. Yemyeşil ağaçların olduğu ormanda yaşayan bir ayıcık varmış. Ormanda küçük bir maymuncuk yaşamış. Anadolu da şirin bir mahallede minik köstebek ve ailesi yaşamış. Güzel balkonlu bir evde iki tane kardeş anne ve babasıyla yaşamış. Bir zamanlar ülkenin birinde güzel bir orman varmış. Günlerden bir gün kedici hapsirmeye başlamış. Günün birinde Hatay da Zübeyde adında güzel bir prenses varmış. Ayıcık çok hastaymış. Bir gün Stella arkadaşlarıyla oyun oynuyormuş. Pembe araba ve yeşil araba oyun oynamak için parka gidiyorlar. Bir küçük prenses varmış Küçük bir tavşancık varmış. Bir gün küçük şirin bir kasabada küçük bir tosağa yaşamış. Bir sabah Elif uyandığında başı ağrıyormuş. Uzun zaman önce köyün birinde Cengâver Ali ve ailesi yaşamış.
Karakter çeşitlemesi	Tavşan, aslan, doktor, Anne, Kardeş, Fil, Elfida, Yavru, İkiz, Kaplan, Leylek, Kaplumbağa, Prenses, Aslan kral, Leopar, Çita, Ayı, Hemşire, Köstebek, Akrep, Baba, Panda, Abi, Esma, Yılan, Kedi, Abla, Cüce, Kelebek, Sincap, Peri, Elifnaz, Zebra, Öğretmen, Zübeyde, Kağan, Defne, Araba, Bomo, Şili, Kurt, Keçi, Oğul, Stella, Tosbağa, Dişçi, Nilay, Zürafa, Hapşu, Nine, Komşu, Bilge dede, At, Geyik, Fok balığı, Ayı balığı, Benekli, Domuz, Kraliçe, Cengâver Ali, Ejderha, Selim, Elif, Arda, Amca, Tay
Öykü mekanları	Gölet, Orman, Yol, Hastane, Ev, Kulübe, Batakılık, Anadolu, Mahalle, Bahçe, Kreş, Park, Hatay, Vadi, Mağara, Kasaba, Kuzey kutup, Çiftlik, Kale, Antakya, Tarla, Köy
Hastalıklar	Bronşit, Yara, Yumuşak doku bozukluğu, Yılan sokması, Akrep sokması, Kırık, Yanık, Yılan ısırması, Ayağa diken batma, Orak hücreli anemi
Hastalığa ait belirtiler	Baş ağrısı, İdrar yapamama, Nefes almada zorluk, Öksürük, Acı, Karın ağrısı, Ağrı, Yanma, Sürekli tuvalete gitme, Uyanamama, Kusma, Yorgun hissetme, Ateş, Boğaz şişmesi, Hapşırık, Burun akıntısı, Kanama, Ayağa basamama, Ayak şişmesi, Göz şişmesi, Kaşıntı, Güçsüzlük, Yürüyememe, Bayılma, Diş ağrısı, Diş çürümesi, Terleme, Göz yanması, Boğaz ağrısı, Baş ağrısı, Üşüme, İdrarını altına kaçırmama, Boğazına kaçma, Bağırsaklarda bozulma
Tedavi ve bakım uygulamaları	Merhem, İlaç, Yaraları sarma, Ameliyat, Şurup, İksir, İğne, Faydalı besinler, Sırt üstü yatış, Alçı, Sihirli değnek, Sihirli şurup, Alnına ve koltuk altına nemli bez uygulama, Serum, Yara bandı, Meyvelerden oluşan karışım, Yumurta-su-bal, Rehabilitasyon, Çok güzel tavsiyeler, Psikolojik destek, Pansuman, Muayene etme, Hastaneye gitme, Ağız temizleme, Diş fırçalama, Kalbi dinleme, İlaçlarını düzenli kullanma, Sağlıklı beslenme, Sıkı giyinme, Doğal yöntemlerle iyileşme, İstirahat
Öyküde işlenen duygular	Şaşırma, Korkma, Mutluluk, Üzgün, Ağlama, Özlem, Sevinç, Mutsuzluk, Utanma, Neşeli, Telaşlanma, Kızgınlık, Heyecan, Sıkılma

Tedavi ve bakım uygulamaları temasında, hemşirelik öğrencileri doktor ve hemşirelerin yaptığı pek çok tedavi, bakım ve ilaç uygulamalarına yer vermiştir. İlaç uygulamaları ve tedaviler neden sonuç ilişkisi içinde hikayeleştirilmiştir. Hastalıkların tedavisine ait bazı örnekler:

“Bunun üzerine kaplana merhem sürmüş, dinlenip güçlenmesini söylemiş.”

“Yara yerini ve ağrıyı tespit eden doktor hem ayağı alçıya almış”

“Köstebeğe renkli bir şurup içirmiş”

“Bu çocuk ameliyatını olup tedavisi bittikten sonra”

“...alnına ve koltuk altına nemli bez koymalı, üzerini örtmemeli.”

“Şurup vermiş ve serum takmış.”

“...eğer dişlerini fırçalarsa ve ağızını temizlerse yaraların iyileşeceğini söylemiş.”

“Aslan kral hazırladığı ilaçları prensese vermiş ve iki gün tedavi etmiş.”

“...iyice dinlenmesini, rüzgârlı yerde çok kalmaması gerektiğini ve sağlıklı beslenmesini söylemiş.”

Terapötik öykülerden *“Öyküde İşlenen Duygular”* temasında, hemşireler bakım verdikleri çocuğun bazen gerçek duygularına, bazen de olması istenen duygulara öyküde yer vermiştir. Çocuğun açığa vurmadığı duyguları da empati kurgusu üzerinden anlatılmıştır. Aşağıda duygulara yönelik örnekler verilmiştir:

“Annesi tavşancığın nasıl hissettiğini sormuş: “Zeynep sence tavşancık kendini nasıl hissediyordur?”

“İkizi hastanedeyken diğer yavru eve dönmüş ve birkaç gün ayrı kalmışlar. Evde kalan yavru birden ağlamaya başlamış.”

“...çünkü maymuncuk hastaneden çok korkuyormuş”

“Yavru tavşan düşünce ağlamaya başlamış ve kreşe girmek istememiş.”

“Bundan sonra oyuncaklarını arkadaşlarıyla paylaşma kararı almış ve çok mutlu olmuş.”

“Korkma burada güvendesin demiş.”

“Prenses; boğazında olan şişlikten dolayı kimsenin benimle konuşmayacağını ve arkadaşlık kurmayacağını düşündüm.”

“Kulağına fısıldayarak “geçmiş olsun Kağan” demiş.”

Tartışma

Hemşirelik öğrencilerinin terapötik öyküleri, çalıştıkları çocuk hasta gruplarının hastalık ve

tedavisiyle birlikte çocuğun duygularını anlamaya olanak sağlayan baki bir araştırma alanı olarak karşımıza çıkmaktadır. Araştırmadaki bulgular terapötik öykülerin çocuğun yaşı, hastalığı ile uyumlu bilgilerini ve hemşirelik bakımı uygulamalarını içerdiğini desteklemektedir. Hemşirelik öğrencilerin terapötik öyküleri 7 tema dikkate alınarak üç önemli başlık altında ele alınabilir.

Birincisi hemşirelik öğrencilerinin terapötik öykülerinde 3 tema dikkate alındığında (Öyküye Başlama, Karakter Çeşitlemesi, Öykü Mekanları), öğrencilerin yaratıcı düşünme güçlerini açığa çıkardığı ve potansiyel güçlerini çocuk yararına kullanma olanağı sağladığı görülmektedir. Shields’e göre (2016), benzer şekilde öğrencilerin hikaye yazarken hemşirelik süreçlerini özümsemelerinin yanı sıra, yaratıcı yazma sürecini geliştirdiklerini ifade etmiştir. Oluşturulan hikayeler yazarın analitik ve yorumlayıcı bakış açısını ortaya çıkarmaktadır. Anlatıların paylaşılması ve araştırılmasının, hemşirelik/sağlık bakımı bilgisinin ve araştırma uygulamasının gelişimine katkıda bulunan fenomenolojik ve sosyokültürel anlayışları ortaya çıkardığı iddia edilmektedir (Casey ve ark., 2016). Başka bir araştırmada doğum hikayelerini anlatan annelerin, karmaşık sosyal, kültürel ve tıbbi dünya içinde hikâye anlatırken anlatıcının benliği oluşturmanın bir yolu olduğu ifade edilmiştir (Carson ve ark., 2017). Kızıldere’li adolesanlar ile yapılan hikâye yazma araştırmasında, adolesanların strese yönelik hikayelerini yazarken, stres tepkilerini aynı zamanda pozitif ve negatif nasıl başettiklerini açığa çıkardıklarını ortaya koymuştur (Lowe ve ark., 2019). Hikâye yazma karakter, mekân, zaman gibi öykü elementlerinin kullanımını geliştirmek ile birlikte düşünme, ana konuya odaklanma, hayal etme gibi zihinsel becerileri de geliştirmektedir (Diehm ve ark., 2020; Özkan ve Karasakaloğlu, 2018), bu yönüyle pediatri hemşireliği öğretiminde ve hemşirelik eğitiminde yer alabilir. Araştırmalar pediatrik terapötik oyunun önemini, hemşirelerinin hikâye tamamlama gibi terapötik oyun yöntemleri hakkında yeterli bilgiye sahip oldukları fakat yeterince kullanmadıklarını işaret etmektedir (İnci ve Günay, 2019; Yayan ve Zengin, 2018), bu alanda yapılacak daha fazla araştırma terapötik oyun içinde, alana hikâye yöntemiyle ilgili yeni veriler sunarak büyük katkı sağlayabilir.

İkinci olarak diğer 3 tema (Hastalıklar, Hastalığa Ait Belirtiler, Tedavi ve Bakım Uygulamaları), hemşirelik öğrencilerin pediatri stajında derse ait

bilgileri kronolojik olarak sıraya koyma, kendi zihinsel süreçlerinde özümseme becerisine katkı sağlamaktadır. Hemşirelik öğrencilerinin yenidoğan yoğun bakım deneyimlerinden oluşturulan hikayelerin incelendiği araştırmada, bu hikayelerin yenidoğan yoğun bakım uygulamalarının öğrenme ve öğretme sürecinde yeni bir araştırma alanı olduğu vurgulanmıştır. Hikayeler öğrencilerin yenidoğan yoğun bakım deneyimlerini anlamasını ve ne öğrendiklerini yansıtmaktadır (Petty, 2017). Benzer şekilde bir araştırmada öğrencilerin hastalığa ait deneysel bilgilerini, hikâye yoluyla karşılaştırarak hastalığın anlamına dair öğrencilerin farkındalıklarının da geliştiği belirtilmiştir. Ayrıca hemşirelik öğrencilerin eğitiminin, hikâye içerisinde bilgi aktarımı yoluyla hemşirelik uygulamalarının verilmesi yönüne doğru bir kayma olduğu bildirilmiştir (Shields 2016). Hastalığa dair deneyimlerin anlaşılması ve keşfedilmesi için anlatı yöntemi hemşirelik eğitimde önerilmektedir (Casey ve ark., 2016), araştırma bulgularının desteklediği gibi benzer şekilde pediatri hemşireliğinde bu yöntem daha fazla alanda kullanılabilir.

Son olarak “Öyküde İşlenen Duygular” temasına göre hemşirelik öğrencilerinin terapötik öykülerinin, hemşirenin kendisi ve çocuğun duygularını açığa çıkarmasına, anlayabilmesine, çocukla empati kurabilmesine, bakımın her çocuğa özel ve tek planlanabilmesine olanak sağladığı, pediatri hemşireliğinde primer hemşirelik uygulaması niteliği taşıdığı söylenebilir. Primer hemşirelik örneği olarak başka bir araştırma sonuçlarına göre hemşirelik öğrencilerine yenidoğan ortamı, deneyimleri üzerine spesifik bir konu verilerek hikâye yazmanın, bireysel vaka üzerinden konuyla ilgili öznel öğrenme fırsatı sunduğu belirtilmiştir (Petty, 2017). Jordal ve Hedgen’e göre (2015), anlatı yöntemi ile hemşirelik öğrencilerinin “erkeklik ve hemşirelik bakımı” konusunda ayrıntılı duygu ve düşüncelerini açığa çıkarmıştır. Başka bir araştırmada Avustralyalı Aborijin ve Torres Strait Islander hemşirelik öğrencilerinin başarı hikayeleri anlatı metoduyla araştırılmış, öğrencilerin bu süreçte duygu süreçleri derinlemesine incelenerek başarı hikayelerinin ilerideki hemşirelik eğitimlerine kaynak oluşturması önerilmiştir (West ve ark.,2016). Bu araştırmanın tam tersine hemşirelik öğrencilerinden tekrar yapan/başarısız olan öğrencilerin hikayelerinin de tekrarlayan, benzer duyguları içerdiğini ortaya çıkarmıştır (Lewis, 2018). Hodgkin lenfomalı çocukların anneleriyle yapılan araştırmada, annelerin hikayeleri anlatırken çocuklarının kanser

tanısı aldıktan sonra, tedavi süreçleri ve ölüm süreçlerinde yaşadıkları duyguları derinlemesine ifade ettikleri ortaya çıkmıştır (Darcy, 2019). Onkoloji kliniklerinde sağlık profesyonelleriyle yapılan araştırmada kanser üzerine deneyimlerden yola çıkarak duyguları anlatmak, yazmak anlatı terapisi olarak ele alınmış ve kanserde yoğun stresin olduğu, duygu aralığının çok genişletilerek paylaşılmasına olanak sağladığına dikkat çekilmiştir (Saint-Louis ve Bourjolly, 2018). Hemşirelik eğitiminde hikâye yöntemi ile ilgili, sınırlı sayıda araştırma olduğu dikkate alınırsa, mevcut literatürden hareketle, hemşirelik öğrencilerinin öykü oluştururken kendi duygularını da derinlemesine açığa çıkarması beklenebilir. Hemşirelik öğrencilerinin kullandığı veri formları, hemşirelik bakım planları bilgi ve gözleme dayalı formal notlardır, pediatri uygulamalarında hemşirelik öğrencilerinin çocuk hastaya, hastalığa dair duyguları bu yolla açığa çıkarılabilir. Bu yönüyle öykülerin, pediatri hemşireliğinde yeni ve uygun bir yol olarak kullanılabilirliği söylenebilir.

Sonuç ve Öneriler

Pediatri hemşireliği alanında terapötik yöntemlerden, öykü tamamlama tekniği kullanılarak pediatrik hastalara uygun birbirinden farklı, özgün 58 hikâye oluşturulmuştur. Hikayeler içerik olarak hastalık, belirtiler, bakım ve tedavi içermesi yönüyle alana yeni katkı sunmaktadır. Hikayelerde hemşire ve hemşirelik bakımının yer alması, hemşirelik öğrencilerinin pediatri hemşireliğini ait bilgi ve uygulamalarını birleştirmelerine yeni bir yol sunar. Bu alanda çalışmaların artırılması önerilmektedir.

Teşekkür

Araştırmaya katılan öğrencilere, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Araştırma Hastanesi hemşirelerine teşekkür ederiz.

Araştırmanın Etik Yönü/ Ethics Committee

Approval: Araştırmanın etik kurul izni Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulundan alınmış (2019/5), “Araştırma ve Yayın Etiğine” uyulmuştur. Araştırma kapsamında pediatri dersi alan hemşirelik öğrencilerine, araştırmanın amacı ve gönüllülük esasına yönelik bilgi verilerek, katılmak isteyen hemşirelik öğrencilerinden “Bilgilendirilmiş Onam” sözlü ve yazılı olarak izin alınmıştır.

Hakem/Peer-review: Dış hakem değerlendirmesi.

Yazar Katkısı/Author Contributions: Fikir/kavram: ED; Tasarım: ED; Danışmanlık: ED; Veri toplama ve/veya Veri İşleme: ED,ÖK; Analiz ve/veya Yorum:

ED, ÖK; Kaynak tarama: ÖK, ED; Makalenin Yazımı: ED, ÖK; Eleştirel inceleme: ED.

Çıkar çatışması/Conflict of interest: Araştırmacılar herhangi bir çıkar çatışması belirtmemişlerdir.

Finansal Destek/Financial Disclosure: Bu araştırma için finansal destek alınmamıştır.

Çalışma Literatüre Ne Kattı?

- Terapötik öyküler hemşirelik öğrencilerinin uygulama ve teorik bilgisini birleştirmede kullanılabilecek bir yöntemdir.
- Pediatri hemşireliğinde anlatı yaklaşımı için, bu öyküler literatüre yeni veriler olarak katkı sağlayabilir.

Kaynaklar

- Braun V, Clarke V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101.
- Carson A, Chabot C, Greyson D, Shannon K, Duff P, Shoveller J. (2017). A narrative analysis of the birth stories of early-age mothers. *Sociology of Health & Illness*, 39(6), 816-831.
- Casey B, Proudfoot D, Corbally M. (2016). Narrative in nursing research: an overview of three approaches. *The Journal of Advanced Nursing*, 72(5), 1203-1215.
- Darcy J. (2019). A narrative analysis of the stories of mothers who have parented a child with Hodgkin lymphoma who is currently in early survivorship. *Journal of Clinical Nursing*, 28(1-2), 138-147.
- Diehm EA, Wood C, Puhlman J, Callendar M. (2020). Young children's narrative retell in response to static and animated stories. *International Journal of Language & Communication Disorders*, 55(3), 359-372.
- İnci R, Günay U. (2019). Pediatri hemşirelerinin terapötik oyuna yönelik bilgi, görüş ve uygulamaları. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10(3), 547-551.
- Jordal Kristin, Heggen K. (2015). Masculinity and nursing care: A narrative analysis of male students' stories about care. *Nurse Education in Practice*, 15, 409-414.
- Lewis LS. (2018). The stories of nursing student repeaters: A narrative inquiry study. *Nurse Education in Practice*, 28, 109-114.
- Lowe JR, Kelley MN, Hong O. (2019). Native American adolescent narrative written stories of stress. *Journal of Child and Adolescent Psychiatric Nursing*, 32, 16-23.
- Özkan Ö, Karasakaloğlu N. (2018). İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin öykü yazma becerilerinin geliştirilmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 220-247.

- Petty J. (2017). Creating stories for learning about the neonatal care experience through the eyes of student nurses: An interpretive, narrative study. *Nurse Education Today*, 48, 25-32.
- Saint-Louis NM, Bourjolly JN. (2018). Narrative intervention: Stories from the front lines of oncology health care. *Social Work in Health Care*, 57(8), 637-655.
- Shields LE. (2016). Narrative knowing: a learning strategy for understanding the role of stories in nursing practice. *Journal of Nursing Education*, 1, 55 (12), 711-714.
- West R, Foster K, Stewart L, Usher K. (2016). Creating walking tracks to success: A narrative analysis of Australian Aboriginal and Torres Strait Islander nursing students' stories of success. *Collegian*, 23, 349-354.
- Wolf ZR. (2008). Nurses' stories: Discovering essential nursing. *MEDSURG Nursing*, 17, 324-329.
- Yayan EH, Zengin M. (2018). Çocuk kliniklerinde terapötik oyun. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 7(1), 226-233.